

A' magyar nemzet' függetlenségi nyilatkozata.

Mi, a' magyar álladalmat törvényesen képviselő nemzet-gyűlés, midőn jelen ünnepélyes nyilatkozatunk által, Magyarországot elidegeníthetlen természetes jogaiba visszahelyezve minden hozzá tartozó részekkel és tartományokkal egyetemben, az önálló független európai státusok sorába igtatjuk, 's a' hitszegő Habsburg-Lothringi házat isten és világ előtt trónvesztettnek nyilatkoztatjuk: erkölcsi kötelességünknek ismerjük, ezen elhatározásunk indokait nyilvánítani, miszerint tudva legyen az egész művelt világ előtt, hogy e' lépésre a' halálig üldözött magyar nemzetet nem tuzott elbizakodás, 's nem forradalmi viszketeg: hanem a' türelem végső kimerültsége 's az önfentartás kénytelensége vezeté.

Háromszáz esztendeje mult, hogy a' magyar nemzet, szabad választás által az osztrák házat, kétoldalú kötések alapján a' királyi székbe emelé.

És e' három század nem egyéb, mint a' folytonos szenvedés három százada.

Isten ez országot a' jóllét és boldogság minden elemeivel megáldotta. Közel 6000 négyeszeg mértföldnyi területe sokszerű bőségben van elárasztva a' felvirágzás forrásaival, 15 milliónyi népe, kebelében hordja az ifju erőt 's fogékonyt, hogy Európa keletén a' népszabadságnak és civilisationnak hatalmas tényezője, 's Európa békéjének mint hajdan öre volt, úgy jövődöben biztosítója legyen.

Soha egy dynastiának háladatosabb feladat nem jutott az isteni gondviseléstől, mint jutott a' Habsburg-Lothringi háznak Magyarországon.

Elég volt volna, nem akadályoznia természetes kifejlődését, 's most Magyarországot a' legvirágzóbb országok között állana.

Elég volt volna, nem irigyelnie a' mérsékelt alkotmányos szabadságot, melyet e' nemzet egy ezredév viszontagságai között féltékenyen megörizgetett, 's királyai iránt a' példátlan hűség kegyeletével azonosított; 's a' Habsburg-Lothringi ház a' magyar nemzetben, trónusának rendíthetlen támaszát még sok ideig feltalálhatá.

De ezen dynastia, mely egy uralkodót sem mutathat fel, ki népei szabadságában kereste volna erejét és dicsőségét, a' magyar nemzet irányában firól fira a' hitszegés politicáját követé, 's vagy nyílt erőszakkal azon dolgozott, hogy ez országot törvényes önállásától 's alkotmányos szabadságától megfosztva, a' már előbb minden szabadságból kivetkőztetett császári tartományaival, egy közös szolgaságba öszeolvaszsa; vagy ha e' részben a' nemzet türethetlen vigyázata által magát gátolva érezte, minden igyekezetét oda fordítá, hogy Magyarország erejében elzsibbasztva, kifejlődésében feltartóztatva, a' császári tartományok gyarmatúl szolgáljon, miszerint azok Magyarországból, 's annak rovására minél több hasznot huzhassanak, 's e' haszon által képezzé tétessenek azon terhek elviselésére, mellyekkel rájuk az alkotmányuktól megfosztottakra a' pazar gazdálkodású császári uralkodás akadály nélkül nehezedett; 's nehezedett nem alattvalóinak érdekében, hanem a' korlátlan uralkodás európa-szerte terjesztésének, 's a' népek szabadsága elnyomásának érdekében.

Több ízben történt, hogy e' zsarnok rendszer ellenében, mellynek minden lépését vagy nyílt erőszak, vagy hűnös ármány és csel-szövény bélyegzé, a' magyar nemzet, önfentartása végett, fegyveres védelemhez volt nyulni kénytelen.

És bár diadalmasan harcolta az igazságos védelem harczeit, erejének használatában mindig oly mérsékelt, 's a' királyi szó iránti hitben mindig oly bizakodó volt, hogy győzelmes fegyverét azonnal letette, mihelyt királyai a' nemzet jogait és szabadságait egy újabb esküvel biztosították.

De hiában volt minden újabb kötés, minden újabb királyi eskü az uralkodóház ajkairól egy újabb hitszegés kezdete volt, 's a' magyar nemzet országos életének megsemmisítésére intézett politicája soha nem változott háromszáz éven át.

Hiában ontá vérének nemzetünk ezen házért, valahányszor az veszélyben forgott; hiában áldozott e' dynastiának családi érdekeiért annyit, mennél többet nemzet nem áldozott soha királyaiért; hiában felejté tuzott nagylelkűséggel minden újabb ígéretnél a' multak sebeit; hiában ápolt kebelében oly türethetlen hűséget királyai iránt, melly még a' szenvedések között is a' vallásosságig emelkedett; a' Habsburgi, 's utóbb Habsburg-Lothringi ház uralkodása Magyarországon utódról utódra a' folytonos hitszegés historiája maradt.

És a' magyar nemzet mind e' mellett tiszteletben tartá a' kapcsolatot, melly őt kétoldalú kötésekkel ezen dynastiához kötötte, 's ha most az önfentartásnak természetes kötelességénél fogva e' hitszegő háznak trónvesztését és száműzetését elhatározza, ezen igazságos ítéletre csak azon tapasztalás által volt indítható, hogy a' Habsburg-Lothringi ház kérelhetlenül öszeesküdött Magyarország státuseletének kiirtására, és önmaga tépte szét azon kötelekeket, mellyek őt a' magyar nemzethez csatolták, mit Európa előtt nyílt kérdéssel be is vallott.

Több ok van, melly isten és világ előtt minden nemzetet fejjogosít, hogy a' felette uralkodott dynastiát trónjáról száműzze. Ilyenek:

ha az ország ellenségeivel, rablókkal, pártütőkkel a' nemzet elnyomására szövetkeznek;

ha az esküvel szentesített alkotmány, 's országos státuselet eltörlésére fegyveres erőszakkal támadja meg alattvalóit, kik ellene fel nem lázadtanak;

ha erőszakkal eldarabolja 's megcsonkítja az ország területi ép-ségét, mellyet fentartani megesküdött;

ha idegen fegyveres erőt használ saját alattvalóinak legyilkolására, 's törvényes szabadságuk elnyomására.

Minden egyes ok elég bűn arra, hogy a' dynastia a' trónt elveszítse.

A' Habsburg-Lothringi ház példátlan hitszegéssel mind ezen bűnt együtt és egyszerre követte el, 's elkövette a' magyar nemzet státuselete eltörlésének határozott szándokából, elkövette annyi árulás, annyi rablás, gyujtogatás, öldöklés, kegyetlenség, a' népjognak oly lábbaltapodása kíséretében: hogy e' bűneinek historiája felett elborzad az emberiség.

Alkalmúl ezen hitszegésre az osztrák háznak azon törvények szolgáltak, mellyek az ország alkotmányának biztosítására a' mult 1848-ki tavasszal hozattak.

Ezen törvények pedig a' honpolgárok belső viszonyaira vonatkozó gyökeres reformokkal újja teremték ugyan az országot — mert eltörlték a' hűbéri adózásokat 's papi tizedet, a' népek nyelvre 's vallásra való tekintet nélkül képviselői jogot adtak az előbb aristocratiai szerkezetű országgyűlésnek, letették alapját a' jogegyenlőségnek 's eltörlték az adómentességnek privilegiumát, visszaállították az erőszakkal elnyomott sajtószabadságot, 's vissza-élésének fékezésére eskütszéki institutiot alakítottak; de bár, a' februári francia forradalom által előidézett szellemi rázkódtatás következtében, az austriai birodalomnak csaknem minden tartománya forradalomban, 's a' dynastia egészen gyámolatlan volt: a' hű magyar nemzet nem igyekezett ezen körülményt arra felhasználni, hogy a' király ellenében új meg új jogokat szerezzen a' nemzetnek, hanem megelégedett azzal, hogy nemzeti szabadságát, önállását és függetlenségét a' ministeri felelősségre alapított közigazgatási rendszer által, újabb meg újabb királyi hitszegések ellen biztosította.

De azon önállás és függetlenség, mellyet ez által biztosított, nem volt új szerzemény, hanem régi, 's törvény és királyi eskük által folytonosan fentartott jog, melly még azon jogszerű viszonyon sem változtatott legkevesebbet is, mellyben Magyarország az osztrák császári birodalom irányában állott.

Magyarország ugyanis Erdélylyel 's minden egyéb hozzá tartozó részekkel és tartományokkal, az osztrák császári birodalomba soha bele nem olvadt, hanem mindig önálló, független, szabad ország volt, még azután is, hogy a' pragmatica sanctio elfogadásával a' magyar királyságra nézve szintazon örökösödési rendet állapította meg, melly az uralkodó háznak egyéb országaira és tartományaira nézve meg volt állapítva.

Világos bizonyosság erre magának a' pragmatica sanctionak azon törvénybe igtatása, melly által a' magyar koronához tartozó országok területi épsége, 's az ország önállása, függetlensége, alkotmánya és szabadsága határozottan fentartottak.

Világos bizonyossága ennek az, hogy a' trónörökösök a' pragmatica santio után is csak akkor lettek Magyarország törvényes királyai, ha a' nemzettel koronázási alkukötésre léptek, 's annak és az ország alkotmányának és törvényeinek megtartására megesküvén, szent István koronájával megkoronáztattak.

A' koronázási alkukötésekben pedig mindig befoglaltatik, hogy a' trónörökösödési rend mellett is Magyarország minden jogai, szabadságai, törvényei és egész alkotmánya sérthetetlenül fentartandók.

Egyetlen egy volt a' pragmatica sanctio óta a' Habsburg-Lothringi házból eredett trónörökösök között II. József, ki ezen alkukötést alá nem írta, az alkotmányra meg nem esküdött, 's koronázatlanul halt meg. De épen azért a' magyar királyok sorában meg sem jelenik, 's minden tettei és rendeletei érvénytelenek.

Utóda II-ik Leopold csak illy koronázási alkukötés, eskü és koronázás mellett ülhetett a' magyar királyi székbe, melly alkalommal a' királyi esküvel szentesített 1790-ki 10-ik törvényben ujjlag világosan kijelentetett, hogy Magyarország szabad ország, egész kormányformájára nézve független és semmi más országnak avagy népek alá nem rendelt, hanem saját önállással és alkotmányával bíró, 's ennél fogva saját törvényei és szokásai szerint kormányzandó.

Igy esküdött meg és lett királylyá 1790 után I. Ferencz is, ki midőn a' római császárság megszűntével az osztrák császári czímet felvette, tömördek törvényességéi között, annyi tartózkodással még is bírt, hogy nyíltan elismerné, miként Magyarország a' hozzá tartozó részekkel és tartományokkal az osztrák császárság részei közé nem

tartozik: a' minthogy amattól mindig külön vámvonal által el is volt és van különítve.

Igy esküdött és lett királyvá végre azon V. Ferdinánd is, ki a' mult évi törvényeket a' pozsonyi országgyűlésen szabad akaratból szentesítette, de esküjét mi hamar megszegvén, a' magyar nemzetnek az önálló nemzetek sorából kitörlésére, családja többi tagjaival összeesküdött.

Pedig a' magyar nemzet a' hűségnek pietásával ragaszkodott e' hűségökhöz. A' mult évi martiusi napokban is, midőn császári birodalma felbomlásnak indult, midőn Olaszthonban fegyvereit egymást követő veszteség érte, midőn császári lakában minden perczen az elűzetéstől remegett, — a' magyar e' körülmények kedvezései közt sem kívánt egyebet, mint hogy biztosítsák az alkotmány, és biztosítsanak azon ősi jogok, melyekre az osztrák házból 14 király és ő maga is megesküdött, de mindannyian hitöket szegték.

És midőn e' régi jogok új biztosítékul a' ministeri felelősség törvényét szentesítette, és a' magyar ministereket kinevezte, a' magyar nemzet lelkesedéssel karolta körül ingadozó trónusát.

E' vésznapokban is — mint már több ízben — az osztrák házat a' magyar hűség mentette meg.

De még le sem röppent az eskü ajkairól, már összeesküdött családjával, s öröklött absolutismusi vágyai büntőrsaival: a' magyar nemzetet semmivé tenni.

Összeesküdött pedig főleg azért, mert ministeri felelősség institúciója mellett, Magyarország önálló alkotmányos kormányzatát, a' bécsi cabinetnek nullificálnia többé nem lehetett.

Magyarországot előbb egy Budán székelő kormányzék igazgatta, magyar királyi Helytartó-Tanács név alatt, melynek elnöke a' nádor vala, — ennek is világos törvényekkel meghagyott kötelessége volt: a' magyar alkotmányt, önállást, és törvények szentségét megőriznie, — de mivel collegiális forma mellett a' személyes felelősség semmivé léssen, ezen kormányzék kezéből a' bécsi cabinet lassankint minden hatalmat kivőn, s azt igazgató kormányzék állásából, a' király nevével takaró udvari önkény postájává sűlyesztette.

Igy történt aztán, hogy bár Magyarország törvény szerint önálló kormányzattal birt, mégis az ország pénzével, s a' nép vérével idegen czélokra az absolutiscus bécsi cabinet rendelkezgetett, kereskedelmi érdekeinket a' népeket kizsákmányoló császár érdekeinek egyoldalulag alárendelte, elzárt a' világ forgalom érintkezéseitől, s hazánkat gyarmati helyzetbe sűlyesztette.

Ez az, mit a' ministerialis kormány-formának behozatala jövődöre meggátlandó, s a' papiroson hervadó országos jogokat, s királyi esküt valóságga érlelendő vala. —

Ez, és különösen az ország pénzével s a' nép vérével önkényes rendelkezhetés lehetlenítése volt az ok, miért, hogy az uralkodó ház hűségően elhatározá, hogy istentelen bujtogatásokkal Magyarországot vérbe lángba borítsa, s midőn a' belső erő minden kötelekeit e' szerint megszegatnia sikerülend, a' belháborúban vérző országot fegyveres erőszakkal eldarabolja, a' magyar nemzetet az élő nemzetek sorából kitörölje, s az eldarabolt országot, önállásától megfosztva az osztrák birodalom statushalmazába beolvassza.

E' czéljának kivitelét azzal kezdette meg, hogy a' ministerium alakítása közben egy osztrák tábornokot, a' törvény elleni pártütés zászlójának a' magyar koronához tartozó Horvátországban feltüzése végett, azon ország bánjává nevezett.

Es pedig azért szemelte ki a' pártütés kezdeteül Horvátországot és Slavoniát, mert az oda tartozó határörvidéki részek katonai szerkezeténél fogva, ott legtöbb kész fegyveres erőt vélt találhatni; s azon vidékek lakosai hosszú időn óta minden polgári jogokból, alkotmány ellenére kizárva, katonai szolgaságuk megszokása által a' császár nevével legkönnyebben valának felbujtogathatók.

És kiszemelte a' pártütés kezdetéül Horvátországot és Slavoniát azért, mert az erőszlatás szándokából ott a' magyar nemzet elleni gyűlölséget embertelen politikája már évek óta bujtogató, s azt a' nemzetiségi szenvedelmeknek felizgatásával, s gyalázatos eszközökkel a' polásával egy pártul a' dühösségig ingerülnie sikerült, mind a' mellett, hogy a' magyar nemzet a' horvát és slaven nemzetiséget nemcsak elnyomni soha nem akarta, sőt annak belkormányzatukban is szabad fejlődést engedett, polgári jogokban pedig horvát és slaven testvéreivel nem csak testvériesen megosztzott, hanem nekik még saját jogainak megcsonkításával, különös kiváltságokat és szabadalmakat is engedett.

A' bán tehát a' császár nevében pártot ütött, s nyílt lázadást kezdett a' magyar király ellen, ki ama császárral azon egy személy vala, s lázadását annyira vitte, hogy Horvátországnak és Slavoniának nyolcz százados kapocs után Magyarországtól elszakasztását s az Osztrákbirodalomhoz csatolását decretáltatná.

Nemcsak a' közvélemény, hanem kétségtelen adatok e' pártütés megindításáról, a' király nagybátyját Lajos főherceget, Ferencz Károly főherceget, a' király öcsését, s különösen nejét Zsófia hercegnőt vádolák, s mert a' bán, pártütésében egyenesen a' császár iránti hűség leplét használta: a' magyar ministerium megkérte az uralkodót, hogy nevének ezen szentségtelenítését, s a' családjára vetett homályt egy ünnepélyes nyilatkozattal hártsa el.

Akkor még az uralkodó ház ügyei Olaszthonban rosul állottak, s azért az álarcot nyíltan levetni nem merete; annálfogva a' bán és párthíveit pártütőknek, felségsértőknek és lázadóknak, 1848-ik évi június 16-diki rendeletében nyilvánította. De míg ezt nyíltan kijelentette, a' pártütőt és czinkos társait császári udvaránál kegyelmekkel halmozá, s pénzzel, ágyúkkal, fegyverrel s lőszerrel segítette.

A' magyar nemzet bízván a' királyi nyilatkozatban, nem sietett a' pártütőt saját fészékében megtámadni, hanem a' polgárvérontást — ha csak lehet — elmellőzendő, a' pártütés tovább terjedésének gátlására szorított.

Csakhamar hasonló módon felizgatva, Magyarország délkeleti részein a' szerb ajkú lakosok lázadtak fel.

A' király ezt is lázadásnak nyilatkozatá, de szintűgy mint amazokat pénzzel, fegyverrel, ágyúkkal, lőszerrel segítette, saját császári tiszteit s tiszviselői gyűjtöttek be a' szomszéd Szerbiából szerb rabló csoportokat, a' ráczt pártütők segítségére, s a' békés magyar és

német lakosok legyilkolására vezérlettek, és az egész combinált horvát-ráczt lázadás intézése a' pártütőt horvát vezér kezeibe tétett.

Következtek a' ráczt lázadásban iszonyatosságok, melyeknek haláltára is elborzad az emberi szív. A' békés lakosok legyilkoltattak a' kinzásoknak legirtózatossabb nemeivel, egész virágzó városok s falvak elpusztítottak, a' gyilkosoktól menekült magyar saját hazájában földönfutó koldús lőn, s az országnak legvirágzóbb vidéke siralom völgyévé tétett.

A' magyar nemzet védelmezni vala kénytelen magát; de nemzeti seregeink nagy részét az osztrák cabinet már előbb Olaszthonba küldé, a' lombard-velenceiek legyőzésére, s bár saját hazánk ezernyi sebekből vérzett, annak oltalmára haza nem eresztette.

A' többi magyar seregek legnagyobb része az osztrák tartományokba volt a' törvény ellenére elhelyezve, nálunk pedig az országban többnyire osztrák seregek tanyáztak, melyeknek legnagyobb része inkább a' pártütésnek támasza, mint a' törvény s béke oltalmazója volt.

Sűrgöttük ezen idegen katonaságnak az örökös tartományokban tanyázó magyar ezredekkel felcserelését. Részint megtagadtattott, részint minden úton késleltetett. S ha vitézeink a' haza veszélyének hírére életveszélylyel csapatonként haza indultak, üldözöbe vétettek, s ha itt-ott a' túlnyomó erőnek engedni valának kénytelenek, nemcsak lefegyverkeztettek, de halállal is büntetettek, mert hazájokat akarák a' rablók és pártütők ellen védeni.

A' magyar ministerium sűrgette a' királyt, utasítaná törvény értelmében az országban minden hadsereg és várparancsnokságokat, hogy az alkotmány iránt hűséggel, s a' magyar ministeriumnak engedelmességgel tartoznak. A' parancs közzététele végett István főherceg nádor és királyi helytartóhoz Budára leküldetett, a' levelek megíratlak és postára tétettek; de a' király öcsse, a' nádor királyi helytartó, annyira veledemelt, hogy a' minister-elnök által ellenjegyzett rendeleteket a' postákról visszacsempészne — a' mint azok később, midőn ő az országból hűtlenül eltávozott, hátrahagyott irományai között feltaláltattak.

A' pártütőt bán megtámadással fenyegette a' magyar tengerpartot, az ország kormány a' fegyveres erőt küldött a' király megegyezésével Styria felé Fiume megmentésére, s a' fegyveres erő utközből Olaszországba menni kényszerítettett — és Fiumét a' pártütők erőszakkal elfoglalták s a' magyar koronától elszakították.

És ezen gyalázatos armányt a' bécsi cabinet tévedésnek nyilatkozatá, mint tévedésnek mondá azt is, hogy a' horvát pártütőknek fegyvert, pénzt, ágyukat és lőszeret küldött.

Átalában titkosan utasítva lettek úgy a' pártütők, mint a' katonai s várparancsnokok, hogy ha jön is rosuló, vagy a' magyar ministerium iránt engedelmesseget rendelő királyi parancs, annak ne engedelmeskedjenek, hanem az osztrák ministerium utasításait kövessék.

Soha gyalázatosabb játék nemzetel nem űzetett.

A' magyar nemzet e' szerint pénz, fegyver, hadsereg nélkül, az ellentállásra készületlenül, rendszeres armánnyal és árulással körülhálózva; önkénytesekkel, nemzetörökkel s gyakorlatlan, fegyvertelen népfelkeléssel volt magát a' kiirtás ellen kénytelen védelmezni, s a' magyar hadseregnek az országban maradt részeitől segítettve, nyílt csatákban mégis győzött mindenütt, de több absolut szellemű tisztek s vezéreknek armánykodásai s árulásai miatt a' sáncz erősségekre vonult ráczt, szerb és határör lázadást hirtelen le nem győzheté.

Új erő-teremtésről kellett gondoskodnia.

A' király, színleg még mindig engedve az elutasíthatlanul törvényes kívánságoknak, 1848. jul. 2-ra országgyűlést hirdetett, s a' nemzet képviselőit felszólította, hogy a' horvát és ráczt lázadásnak legyőzésére, az ország békéjének helyreállítására fegyveres erőről s pénzforrásokról gondoskodjanak, egyszersmind maga s egész királyi családja nevében kinyilatkozatla, hogy a' horvát pártütést s a' ráczt lázadást a' legünnepélyesebben kárhoztatja.

Az országgyűlés gondoskodott 200,000 emberben s 42 millió forintban a' szükséges erőt megszavazta, s törvényjavaslatait királyi szentesítés végett felterjesztette; egyszersmind példátlan hűséggel a' királyt, ki akkoron Bécsből Innsbruckba szökött, felszólította, jöjjön Budára, segítsen jelenlétével a' pártütés lecsillapításában, s támaszkodjék a' magyarok hűségére, mely őt és trónusát meg fogja óvni minden veszélytől.

De ezen kérés hasztalan volt. Sőt időközben Radeckzi győzvén Olaszországban, o' győzelemben elbizakodva a' Habsburg-Lothringi ház, elérkezettnek vélte az időt, hogy az álarcot levesse, s nyílt erőszakkal lépjen fel a' belháborúban vérző Magyarországot elnyomására.

A' horvát bán, a' pártütőt s ő maga a' király által is pártütőknek nevezett, most már kedves hívének nyilatkozatla; pártütéseért megdicsérte, s kezdett ösvényének folytatására hivta fel.

Hasonlót nyilatkozatott a' vérben fürdő ráczt lázadók iránt.

Ez volt a' jelszó, melyre a' pártütőt horvát bán időközben királyi pártfogás alatt gyűjtött seregeivel pusztítva, rabolva a' Dráván átört, mire az országban volt osztrák seregek nagy része hozzá pártolt, az eszéki, aradi, temesvári, gyulafejevári várparancsnokságok, s bántási és erdélyi hadparancsnokságok hűtlenül elárulták az országot; felső Magyarországra, egy, a' király által osztrák ezerelessé emelt tót pap, a' király szemei előtt Bécsben toborzott cseh rablókcal beütött, s a' pártütőt horvát vezér azon elbizakodással haladt előre, a' védtelen országban a' főváros felé, hogy ellene a' magyar hadsereg nem fog küzdeni.

Az országgyűlés még most is bizott a' királyi esküben, s a' király felszólított, hogy a' pártütést szüntesse meg; de válaszul az osztrák ministerium egy nyilatkozványára hivatkozást nyert, melyben az jelentetik ki, hogy a' magyar nemzet önálló kormányától, a' magyar pénz- had- és kereskedelmi ügyek kormányzatát elvonni elhatározott akarata, egyszersmind a' király a' fegyveres erő és hadi költség iránt, saját felhívására alkotott törvényektől a' szentesítést megtagadta.

Erre a' magyar ministerium leköszönt, de az új ministerium alkotására felszólított ministerelnök által előterjesztett ministeri jelöltek meg nem erősítették.

Az országgyűlés a' nemzet megmentésének kötelességétől ösztönözöttelve, a' pénzforrásokat határozatilag elrendelé, s katonai állítást parancsolt.

A' nemzet teljes készsággel engedelmeskedett.

A' nemzet képviselői egyszermind felhívták a' király öcscsét István főherczeg nádor királyi helytartót: szálljon, eskü szerinti kötelezettségénél fogva, táborba a' pártütők ellen. Elment, nagy szavakban fogadott fényes ígéretekkel; de miután a' pártütő horvát bálnal küldöttei által üzeneteket váltott, és már már ütközetre kerülne a' dolog, a' tábornok titkon elhagyá, sőt az országból is hűtlenül eltávozott.

Irományai között pedig felalátatott az előre kikoholt terv, miként fog Magyarország Styriából, Austriából, Morvából, Silesiából, Galliabiából és Erdély felől egyszerre kilencz oldalról megtámadtatni.

Es az osztrák hadügyminister felfogott levelezéseiből kiszült, miként utasították a' Magyarországot környező osztrák tartományok hadi parancsnokai, Magyarországra beütni, 's combinált hadi munkálatokkal a' pártütőket gyámolítani.

Es megtörtént a' beütés kilencz oldalról: míg benn a' hazában a' felizgatott népiségek polgárháborúja dühöngött. Mindnyája között legkeservebb az erdélybeni támadás, mert ez által Erdélynek magyarországgali tökéletes egyesülése, — mely 1791 óta sürgetett közohajtás volt, és a' mely a' múlt évben, előbb a' magyar 's csakhamar az erdélyi országgyűléseken hozott, 's az uralkodó által szentesített törvényeknél fogva úgy lön valósággá, hogy az 1848-ki július 2-káni magyar nemzetgyűlésen Erdélynek öszves képviselői, 's köztök a' szászok is, megjelentek, — erőszakosan felbontatni megkísértették: sőt Erdélyben a' hitszegő osztrák vezérek nem elégték rendes seregekkel hadviselést, hanem a' pártütő szászok által gyámolítva fellázították az oláh népességet, mely a' törvény által neki ajándékozott szabadság ellen feltámadva, barbár vandalizmussal gyilkolta, kínoztá a' védtelen magyar lakosokat, nem kímélve sem nőt, sem gyermeket, sem gyámoltalan öreget, 's rommá égették és felprédálták a' legvirágzóbb városokat 's falvakat, 's köztök Nagy Enyedet, Erdélyben a' tudományok egyik székhelyét.

De a' magyar nemzet ennyi árulástól, erőszaktól 's vészélytől környezve, bár fegyvertelenül, készületlenül, kétségbe nem esett jövendője felett.

Önkényesekkel 's népfelkeléssel szaporítá csekély rendezett erejét, 's az igazság érdekében merített hazafiúi lelkesedéssel pótolván a' gyakorlat hiányát, a' pártütő horvát tábornokot megverte, 's miután vezérek az ütközet után nyert fegyverszünetet arra használta, hogy becsületszavát szegve, vert sereggel az éj sötétében megszökött, az országból kikergette. — Egy másik, több mint 10,000 lönyi serege pedig körülkerítelve, vezérestül együtt utolsó emberig elfogott.

A' vert sereg Bécs felé futamodott, 's V-dik Ferdinand király annyira vetemedett az erkölcstelenségben, hogy annak vezérét, a' megvert, megfutamodott pártütőt, Magyarországon a' királyi hatalom teljes hatalmú képviselőjévé nevezné, 's magát a' lázadás lecsillapítása végett egybehítt országgyűlést, csak ministeri ellenjegyzés mellett, 's így is a' következő évi költségvetés megállapítása után enged feloszlatni, jogtalanul eloszlatottnak nyilvánítván; alkotmányt és minden alkotmányos institutiókat, hatóságokat, törvényszékeket felfüggesztve; az egész országot hadi törvényszék alá, 's a' polgárok életét, vagyonát, becsületét azon pártütő zsarnok kényének 's korlátlan hatalmának alá veté, ki, mint a' haza ellensége, fegyveres kézzel támadta meg az országot, a' törvényt és alkotmányt.

Sőt a' hitszegő osztrák ház még e' borzasztó cselekedetnél sem állapodott meg.

A' pártütő hánt a' Bécsot ostromló seregeknek ótalma alá fogadta, 's miután Bécsot egyesített erejük által ostrommal bevették 's meghódították, az egész egyesült sereget Magyarország meghódítására vezették.

A' még mindig hű magyar nemzet parlamentairt küldött az ellenséghez. Parlamentairje elfogattatott, börtönbe vettetett, 's a' magyar nemzet igazságos felkiáltása feleletre sem méltatott, hanem mindenki, a' ki ártatlan hazáját védeni merné, akasztófával fenyegettetett.

Mielőtt azonban a' zsarnok dynastia fő serege beütné Magyarországra, az olmützi palotában családi revolutio eszközöltetett, V-ik Ferdinand lemondott a' tronusról, melyet annyi vérrel, annyi hitszegéssel megfertőztetett; a' király testvér öcscsének, az örökösödési jogról szintügy lemondott Ferencz Károlynak fia, az ifjú Ferencz József főherczeg kiáltotta ki magát osztrák császárnak 's magyar királynak.

De a' magyar nemzet alkotmányos trónjáról, a' nemzet nélkül, családi pactumok által senki sem rendelkezhetik.

Es mégis, a' magyar nemzet annyira nem óhajtott egyebet, mint törvényeinek fenntartását, 's azoknak ótalma alatt a' becsületes békét, hogy ha ezen trónválásra a' magyar nemzet megegyezése törvényes úton felkeretik, 's az ifjú herczeg a' magyar alkotmány fenntartására esküt tanni ajánlkozik, a' magyar nemzet semmit sem késett volna, őt, mielőtt kezét polgár vérbe mártotta, diplomaticai kötések alapján királynak fogadni, 's szent István koronájával megkoronázni.

De ő megtagadva mindent, a' mi isten 's ember előtt szent, nemcsak erre nem ajánkozott, sőt inkább kivetkőzve az ifjú kebel romlaltságából, első szavával kikiáltotta, hogy Magyarországot, melyet ő — a' lázadó — lázadónak mert bélyegezni, fegyverrel hódítandja meg, 's hogy élte feladatának ismeri, azt ezredév óta fenntartott önállóságából kivetkezte, az osztrák birodalomba beolvasztani.

Es szavát, a' mennyire tehette, igyekezett rettenetesen is beváltani. Reá küldte Magyarországra Windischgrätz teljhatalmú helyettesének vezérlete alatt álló seregét, 's egyúttal Gallicia és Styria felől az országot külön seregekkel megtámadtatá.

A' magyar nemzet védelmezé magát a' reá mért halál ellen. De mert ennyi ellenség ellenében, 's benn az országban vandal lázadóktól zaklatva, még egész védelmi erejét ki nem fejtheté, eleinte hátrálni vala kénytelen; 's hogy a' fővárost a' prágai 's bécsihez hasonló ostrom szerencsétlenségétől megmentse, 's e' jobbra érdemes nemzet sorsát készületlenül egy ütközet kockájára ne tegye: elhagyta magát a' fővárost is, 's az országgyűlés és nemzeti kormány múlt január elején Debreczenbe tétetett át, az igazságos isten segedelmébe, 's a' nemzet erejébe vetett azon biztos reménnyel, hogy a' főváros elhagyásával a' nemzet nem fog elveszni.

Es — hála Istennek! — nem veszett el.

Azonban még ekkor is megkísérté a' békes kiegyenlítést: követekeket küldött a' hitszegő dynastia fővezéréhez; de ő kevély elbizakodással az alkudozást elutasítá, a' magyar nemzettől feltétlen megadást mert követelni, 's az ország békekövetjeit az Olmützbe menetelben meggátolva, letartóztatta, sőt azok egyikét a' volt ministerelnököt, fogságra vetette, 's megszállván az elhagyott fővárost, ott a' hóhér bárdjával zsarnokoskodott, hadi foglyaik egy részét legyilkoltatta, más részét súlyos börtönre vetteti, 's a' többieket embertelen éhségre kárhoztatja, vagy az olaszországi seregekbeni szolgálatra kényszeríti.

'S hogy semmi se hiányozzék az austriai ház bűneinek mértékéből, Erdélyben a' vitéz magyar hadsereg által megverve, az orosz czár segítségéhez folyamodott, 's a' szomszéd Oláhországból, úgy a' magas porta tiltakozása, mint az európai hatalmak bukaresti consulainak ellenzése daczára, a' népjog megsértésével, orosz seregeket hozott be Erdélybe, a' magyar nemzet legyilkolására.

Es végre, hogy ennyi bűneinek gyümölcsét biztosítsa, Ferencz József, ki magát magyar királynak meri nevezni, folyó évi martius 4-kei 's 6-kai manifestumaiban nyíltan kimondja, hogy a' magyar nemzetet kitorli az élő nemzetek sorából; területét öt részre feldarabolja, Erdélyt, Horvátországot, Slavoniát, Fiumét, 's a' magyar tengerpartot Magyarországtól elválasztja; Magyarország belső területéből a' rácztörvényes számára, külön vajdaságot kiszakít, 's általában az egész országot önállóságától, törvényes függetlenségétől, 's országos lételetől megfosztva, az osztrák birodalomba beolvasztja.

Ime elszámláltuk egyszerű historiai igazsággal a' Habsburg-Lothringi ház példátlan bűneinek hosszú sorát, 's az örökkévaló isten ítéletére, 's a' világ közvéleményére hivatkozva mondjuk ki, hogy a' hitszegő házzal a' kibékülés lehetsége megszűnt, 's tartozunk isten törvényének, tartozunk hazánknak, tartozunk a' jognak, tartozunk a' morálnak, becsületnek, Európának, 's a' civilisatio érdekeinek, hogy e' hitszegő dynastiát a' magyar királyok trónjáról száműzve, adjuk át isten ítéletének, 's a' közvélemény, morál 's becsület utálatának.

Tesszük pedig azt halálra sértett nemzetünk törhellen ereje érzetében.

Ime három hónap óta szállotta meg hazánk fővárosát a' hitszegő ellenség, és nemzetünket készületlenül lepte meg; de a' magyar nép az élethalál harc közepette nőtt erejében, 's diadalmas harcok közt szerezte magának a' meggyőződést, hogy hazáját meg fogja menteni.

Három hónap óta a' zsarnok ellenség minden erejével egy talpalatnyi földet sem nyert, sőt veszített tért tér után, ütközetet ütközet után.

Három hónap előtt a' Tiszaig valánk visszazoritva, 's most már igazságos fegyverünk Erdélyt visszazertették, Kolozsvárt, Nagyszebent, Brassót visszafoglalták, 's az osztrák ház seregeit, egy részt Bukovinába üzték, más részt úgy őket, mint a' segítségökre jött orosz seregeket tökéletesen megverve, Erdélyből utolsó emberig kiűzve Oláhországba menekülni kényszerítették.

Felső Magyarország nagy részben meg van az ellenségtől tisztítva.

A' rácztörvényes lázadás megtörve; erősségeik: szent Tamás és a' római sánckok ostrommal bevéve, 's a' Tisza és Duna közti vidék, egész Bács vármegyével le egészen Titelig a' nemzetnek visszazertezve.

Maga a' hitszegő osztrák ház fővezére pedig minden egyesült erejével öt egymásutáni ütközetben megverve, 's a' Dunáig 's részint Dunántulra visszakergetve.

Es azért mindezeknek alapján, az örökkévaló isten igazságára, 's a' művelt világ ítéletére hivatkozva, és nemzetünk természetes jogaira úgy, valamint nehéz szenvedések alatt tettleg bebizonyított erejére támaszkodva, azon kötelességeknél fogva, mely minden nemzetet az önfentartásra ösztönöz, ezennel az általunk törvényesen képviselt nemzet nevében kijelentjük és határozzuk, a' mint következik:

1-ör. Magyarország a' vele törvényesen egyesült Erdélylyel és hozzá tartozó minden részekkel és tartományokkal egyetemben, szabad, önálló és független európai statusnak nyilvánítatik, 's ezen egész status területi egysége feloszthatatlannak 's épsége sérthetetlennek kijelentetik.

2-ör. A' Habsburg-Lothringi ház, a' magyar nemzet elleni árulása, hitszegése és fegyverfogása által, nem különben azon merény által, miszerint az ország területi épségének eldarabolását, Erdélynek, Horvátországnak, Slavoniának, Fiumének és kerületének, Magyarországtól elszakítását, 's az ország önálló statuséletének eltörlését fegyveres erőszakkal megkísérteti, e' végett idegen hatalom fegyveres erejét is a' nemzet legyilkolására használni nem iszonyodott, saját kezeivel szagatván szét úgy a' pragmatica sanctiót, mint általában azon kapcsolatot, mely kétoldalú kötések alapján kötötte 's Magyarországot között fenállott, ezen hitszegő Habsburgi, 's utóbb Habsburg-Lothringi ház, Magyarország 's a' vele egyesült Erdély, és hozzá tartozó minden részek és tartományok feletti uralkodásból ezennel a' nemzet nevében örökre kizáratik, kirekesztetik, a' magyar koronához tartozó minden címek használatától megfosztatik, 's az ország területéről, 's minden polgári jogok élvezetéből számkivettetik.

A' minthogy ezennel trónvesztettnek, kirekesztettnek és száműzöttnek a' nemzet nevében nyilvánítatik.

3-ör. Midőn a' magyar nemzet elidegeníthetlen természetes jogainál fogva az európai statuscsaládba önálló és független szabad statusként belép, egyszermind kinyilatkoztatja: hogy azon népekkel, mellyek vele ezelőtt egy fejedelem alatt állot-

tak, békét 's jó szomszédságokat alapítani 's folytatni, és minden más nemzetekkel, barátságos kötésekkel szövetkezni elhatározott akarata.

4-er. Az ország jövő kormány-rendszerét minden részleteiben a' nemzetgyűlés fogja megállapítani, addig pedig, míg ez a' főnebbi alapelvek nyomán megállapíttatnék, az országot egész egyetemes kiterjedésében a' nemzeti gyűlés minden tagjának egyajku felkiáltásával 's közmegegyezésével kinevezett kormányzó elnök KOSSUTH LAJOS fogja a' maga mellé veendő miniszterekkel, úgy saját magának mint az általa nevezendő minisztereknek személyes felelősségük 's számadási kötelezettségek mellett kormányozni.

És e' határozatainkat adjuk tudtára a' művelt világ minden népeinek, azon erős meggyőződéssel: hogy a' magyar nemzetet, mint a' független önálló nemzetek sorában egyik testvéröket, azon barátsággal

és elismeréssel fogadandják, mely barátságot és elismerést a' magyar nemzet nekik ezennel általunk felajánl.

És adjuk tudtára Magyarország 's a' vele egyesült Erdély, és hozzá tartozó minden részek és tartományok lakosainak azon kijelentéssel, hogy az említett egy és oszthatlan magyar álladalom minden hatóságai, községei, városai, kerületei, megyéi és polgárai, szóval, minden egyesek 's testületek, a' trónvesztett Habsburgi, 's utóbb Habsburg-Lothringi ház iránti hűség 's engedelmesség kötelességei alól teljesen és tökéletesen feloldva vannak, sőt attól a' nemzet nevében eltiltatnak, 's mind az, ki a' nevezett házból netalán a' királyi hatalom bitorlójául fellépni merészkedő egyént, tanácssal, szóval, vagy tettel gyámolítaná, honárulási bünt követ el.

Melly határozatainknak életbeléptetését 's közhirrétételét a' magyar álladalom kormányának meghagyatván, azt minden e' végre szükséges törvényes hatósággal ezennel felruházzuk, 's a' rendeletei és intézkedései iránti törvényes engedelmességre a' nemzet nevében minden honpolgárt kötelezünk.

Kelt Debreczenben, 1849-ki april 19-dik napján tartott nemzeti gyűlésünkből.

A' magyar nemzet törvényesen egybegyűlt főrendei 's képviselői.

B. Perényi Zsigmond,

a' felsőház másodelnöke.

Almássy Pál,

a' képviselőház alelnöke.

Szacsvay Imre,

jegyző.

